

O wolność waszą i naszą

Stoją w polu dwa krzyże...

Tych wydarzeń pani Władysława Dzikiewicz, mieszkanka wsi Mamowo, w tej, trochę mi nie mogła widzieć na własne oczy. A jednak wie o nich wiele. Wie z opowiadań swych dziadków i rodziców. Może również dzięki temu zachowała głęboki szacunek dla tej ziemi, zreszcie krwią skropionej. Do tej ojcowizny, za którą wolność zginęło tylu najlepszych jej synów.

O powstaniu styczniowym — opowiada — słyszałam wiele od mojej mamy. Moi dziadkowie też nie stali na uboczu. Wspomagali powstańców żywnością, pielęgnowali rannych, mimo że groziło to przecież Syberiem. Powieściom było wielkie. Szczególnie starszych kobiet. Gdy niosąc koszyk z żywnością do obozu powstańców spotykały rosyjskiego żołnierza i gdy ten je pytał: „...babuszka, kuda idziesz...”, z zamyśleniem od strachu sercem, lecz hardo odpowiadały: „...po diela!”.

W najbardziej gorącym okresie powstania, na wiosnę i latem 1863 r. w okolicach Puszczy Rudnickiej toczyły się walki powstańców z oddziałami kozackimi. Potwierdzenie tego znajdujemy w dokumentach.

„Rząd Narodowy. Wydział zarządzający prowincjami Litwy. Sekcja wojenna Wilno d. 8 czerwca (27 maja) 1863 r. nr 16. Do ob. Feliksa Wsiołucha, naczelnika wojskowego. Przysyłając Ci przy tym nominację na naczelnika wojskowego pow. trockiego i na stopień kapitana, wydział oświadcza Ci podziękowanie Rządu Narodowego za bitwę stoczoną z Moskwą d. 31 maja w lasach Rudnickich oraz poleca, abyś podziękowanie takie oświadczył wszystkim żołnierzom i oficerom oddziałów pow. trockiego, którzy w bitwie udział brali i po bitwie w oddziałach się znajdują. (...)”

Część znajdujących się w oddziałach powstańców obowiązała na wyspach otoczonych dookoła bagnami w pobliżu wsi Mamowo i dlatego jedna z wysp otrzymała wśród miejscowej ludności

ci nazwę Polackiej, czyli polskiej.

W końcu maja oddział powstańczy pod dowództwem J. Senka przetrwał na swojej stronie część szuwalców leśnych i strazy leśne. Z czerwca 1863 roku doszło do starcia z wojskami carskimi koro wsi Mamowo. Wielu powstańców poległo. Ich ciała miejscowa ludność pogrzebała na wyspie Polackiej.

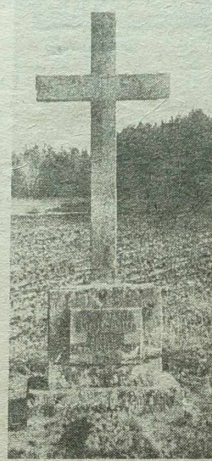
Niestety, wyspy tej dziś już nie ma. Po przeprowadzeniu melioracji na miejscach bagien rozciągają się łąki. Przetrwała jednak w pamięci najstarszych mieszkańców.

W pobliżu wsi, na pagórku wznosi się krzyż. Początkowo był drewniany. Teraz — żelbetonowy. Został wystawiony przypuszczalnie w roku 1921. Na zniszczonej tablicy przechoździej odczytać: „Tu spoczywają zwłoki bohatera poległego za Wolność Ojczyzny w 1863 r.”.

Choćby napis mówi o jednym bohaterze, miejscowi ludzie powiadają, że po bitwie zbrano trupy i pogrzebano właśnie na tym pagórku. Nikt, niestety, dziś nie może określić liczby poległych.

Za wsią, w polu, daleko pod lasem widnieją kontury innego krzyża. To już drugi krzyż w tej okolicy. Podobny napis. Ale tutaj rzeczywiście spoczywają zwłoki jednego powstańcy. Został ciężko ranny na wyspie Polackiej. Mieszkańcy przynieśli go do wsi. Leżał ukryty w komorze u Józefa Janiczewskiego. Wiedział, na co jest skazany. O sobie opowiadał, że jest jedynakiem i pochodzi z zamożnej rodziny. Bagał, aby nie powiadać nikomu. Gdy zmarł, cała wieś płakała. Ciało obmyto w jeziorze i w zbitej z desek trumnie pochowano pod lasem. Ludzie znali tylko jego nazwisko — Jabłoński. Ściął tę tożsamość — Jabłoński. Ściął tę tożsamość — Jabłoński. Ściął tę tożsamość — Jabłoński.

...Po upływie tygodnia

przeprowadził do nas Feliks Kozłowski (...) jeszcze 35 osób z Wilna. Z tej liczby pamiętam szlachciaka Jana Jabłońskiego...”.

Przed wojną tu ludzie przychodzili się modlić, przychodził wiary. Opiekowali się tym miejscem również uczniowie miejscowej szkoły. Kiedy zmarł J. Piłsudski, z tych mogli powstańców, jak wspomina Władysław Dzikiewicz, brano ziemię na grób Marszałka. Każdy z uczniów wyszedł do worka po trzy garsteczki.

Zagadniam dzisiaj młodzież, czy wie, co to za krzyż stoją za wsi? Mitczala. Czy kolejne pokolenie utraci już pamięć o tej przeszłości, której niemyli świadkami są te dwa stojące krzyże? Krzyże, które jakimś zbiegiem okoliczności przetrwały. Chociaż chciano je zniszczyć.

Diszaj chroni je ogrodzenie, o którego zrobienie zatroszczyło się koło ZPL. W Dniu Pamięci Zmarłych, na Zaduszki, po raz pierwszy od wielu lat zapalony świece. Może ich blask pomoże nam odnaleźć w sobie też więź z naszą przeszłością i wiarę w lepsze, z jaką bohaterowie oddawali dla Ojczyzny swe życie.

(Fragmenty dokumentów przytaczam z książki „Powstanie Styczniowe. Materiały i dokumenty” — Wrocław, 1985).

Irena KUZBOŃSKA,
studentka Uniwersytetu
Wileńskiego
Fot. autorka

TELEWIZJA

ŚRODA, 4 LIPCA
PROGRAM REPUBLIKANSKI
18.00 Film fab. dla dzieci
18.05 — Wydarzenia. 19.10
19.05 — Wydarzenia. 19.10
Nowości dnia (w jęz. ros.). 19.20
Człowiek i Ziemia. 20.05
Kraj Kłajpedki. 20.35
Dobranoc. 21.00 — Panorama.
21.30 Zwierciadło. 23.30 —
Wiadomości wieczorne.

I OGÓLNOZWIĄZKOWY
18.00 — Orkiestra dęta Legio-
ni Amerykańskiego w Moskwie.
18.40 — Kreskówka. 18.50
TV serial „Miraz”. 18.50
Czas. 20.05 — Publikacje mi-
nistrowa świata. 23.00 — Ak-
tualny wywiad. 23.15 — Służba
nowości TV.

TELEWIZJA POLSKA
PROGRAM I
10.00 Wiadomości poranne.
10.10 Telefilm. 10.40
— Kino Telefilm. „Zagubiona
melodia” (2) — film prod. cze-
sławski. 11.05
— „Kochany tatuś” — film fab. prod.
bułgarskiej. 18.10 Program
dla dzieci. 18.15 Telepress.
18.30 — Publicystyka między-
narodowa. 19.00 „Dynamia”
(3) serial obyczajowy prod.
amerykańskiej. 19.45 — Rolni-
cze rozmaitości. 20.00 — Kino
Telefilm. Smurfi. 20.30 — Wia-
domości. 20.45 — Mistrzostwa
świata w piłce nożnej. 22.55 —
10 minut. 23.00 — Wydar-
zenia. 23.05 — Wydarzenia.
Wiadomości wieczorne. 0.15
— „Dynamia” (3) — serial obczy-
nawy prod. amerykańskiej
(powt.).

CZWARTEK, 5 LIPCA
PROGRAM REPUBLIKANSKI
18.00 — Film dok. 18.15 —
Z historii kultury. Abstrakcyj-
nozm. 18.45 Wiadomości. 18.50
Nowości dnia (w jęz. ros.).
19.00 — Polityka. 20.00 — W-
tożsawienie Prawników Litwy.
20.15 Maszyn filmowy „Kro-
nika Litwy”. 20.25 — Dobrano-
cka. 21.00 — Panorama. 21.30
Studio. 22.30 —
Szamujmy słowo. 23.35 — Wia-
domości wieczorne.

Najserdeczniej dziękujemy są-
siadom, krewnym, znajomym,
przyjaciółom, szkolnym kolegom,
studentom, którzy w trudnej
chwili utraty córki Mirosławy
wyrazili nam szczerze współczu-
cie.

Rodzina Kozłowskich

Kalendarium

* Środa (4.VII) jest 185
dniami 1990 r. do końca roku
180 dni.
* Znak Zodiaku — Rak (22.VI
— 22.VII).
* Imieniny: Odona, Malwiny,
Aureliana.
* Wschód Słońca — 4.49, za-
chód — 21.56. Długość dnia 17
godz. 09 min.

Litewska Służba Hydrometeorolo-
giczna przewiduje na 4 lipca
zachmurzenie zmienne, krótko-
trwałe opady, wiatr gładki, tem-
peratura 21—23 stopnie.
W ciągu następnego dwóch
dni temperatury w nocy 8—13,
w dzień 17—22 stopnie.

I OGÓLNOZWIĄZKOWY
18.00 — Władza — Radom.
18.30 — Zapamiętaj pieśń. 18.45
TV serial „Miraz”. 18.50
20.00 — Czas. 21.00 — Colla-
ge. 21.05 — Na IX Międzynarod-
owym Konkursie im. Czap-
kowskiego. 21.25 — Program 1.
21.25 — Aktualny wywiad. 23.40
— Służba nowości TV.

TELEWIZJA POLSKA
PROGRAM I
10.00 — Wiadomości poran-
ne. 10.10 — „Sio lat” — ma-
giczny ubezpieczeń epocowych.
10.20 — Kino Telefilm. „Dzie-
wczyna i chłopiec” — odc. 2 i
„Tosiek i Tonka”. serial TP.
11.05 — „Dwójka kuro” — se-
rial kryminalny prod. am-
erykańskiej. 18.10 — Program dla
18.15 Telepress. 18.30
Magazyn katolicki. 19.00 — „Dy-
nastia” (4) — serial obyczajowy
prod. amerykańskiej. 19.45
Telefilm. Smurfi. 20.30 — Kino
Telefilm. 21.05 — „Dwójka ka-
ro” — serial kryminalny prod.
amerykańskiej. 21.25 — Inter-
lacje. 22.45 — „Pogaz” — ma-
giczny aktualności kulturalnych.
23.30 — Wiadomości wieczorne.
23.45 — „Dynamia” (4) — serial
obyczajowy prod. amerykańskiej
(powt.).

Wyrazi głębokiego współ-
czucia szanownemu pracownikowi
naukowemu Instytutu Chemii
i Technologii Chemicznej
Akademii Nauk Litwy Ma-
rianowi GRYGOROWICZOWI
oraz jego krewnym i bliskim
w związku ze zgonem Zony
składają współpracownicy

Administracja Pabardzkiej Szkoły—Internatu

powiadamia o rozpoczęciu zapisów uczniów na 1990/91 rok
szkolny. Są wolne miejsca w klasach I, II, III, IV, V, VI.
Nauka odbywa się w języku polskim.

Zgłaszając się należy wnieść następujące dokumenty:

1. Podanie o przyjęcie do rodziców lub opiekuna.
2. Jeśli uczeń jest sierotą, świadectwo o śmierci rodziców
lub decyzję sądu o pozbawieniu praw rodzicielskich.
3. Dokumenty medyczne (formularz 26).
4. Zaświadczenia o płacy zarobkowej obu rodziców każde-
go miesiąca 1990 roku.
5. Akt o zbadaniu warunków materialnych z podaniem
rozmiarów działki przysługującej i gospodarstwa pomocni-
czego.
6. Świadectwo o składzie rodziny.
7. Metrykę urodzenia z adnotacją o wymeldowaniu i blan-
kiet (formularz nr 20).
8. Charakterystykę ze szkoły.
9. Świadectwo wykształcenia.
10. Akta personalne ucznia.
11. Jeśli rodzice nie pracowali, to należy wskazać, że
od 1.1 do 31.XII 1990. — nie pracowali.
12. Komisja przyjmie pracę 20 sierpnia 1990 roku o godz. 9
do 18. Na komisję mają stawić się wychowawca klasy, uc-
czeń i rodzice.

Dokumenty przyjmuje się codziennie, oprócz soboty i nie-
dział.

Telefony: 54103, 54462, 54502, 54128, 54118.

(Zam. 274 a)

DYREKTOR

SPORT

NORWEGIA WYCIĄGA RĘKĘ

W Wilnie z wizytą był sekretarz generalny Norweskiej
Konfederacji Sportu A. Flage-
stad. 1 lipca norweskimi gość i
sekretarz generalny Departamentu Sportu Republiki Litewskiej
A. Rastanas podpisali
wspólną umowę o współpracy.
Jest to pierwszy tego typu do-
kument Republiki Litewskiej
z zagranicą. W niedalekiej przy-
szłości podobne mają być podpisa-
ne ze Szwecją i Finlandią.

Do października br. obie strony
omówią szczegóły współpracy,
po czym zawarta zostanie
oświadczenie.

IDZIE NOWE!

Od przyszłego sezonu Międzynarodowa Federacja Piłki Nożnej
wnosi 3 poprawki do obowiązu-
jących aktualnie zasad gry.

PO RAZ PIERWSZY — „SZWAJCARKA”

28 czerwca w stolicy Filipin

Manili rozpoczął się międzynarodowy
turniej o szachową mistrzostwo
świata mężczyzn. Na
starcie stanęło 64 szachistów
głównie, a w tej liczbie 13 — ra-
dzieńskich. Tak liczna obsada
sprawia, że po raz pierwszy tego
typu turniej zostanie rozeg-
rany po szwajcarsku. W 13 rundach
podzielonych zostanie 11
przeprutek na mecze pretenden-
tów o koronę szachową, która
znajduje swego posiadacza w
roku 1993.

Barw Związku Radzieckiego
bronią W. Iwanow, W. Salow,
M. Gurewicz, A. Sokolow, M.
Tal, W. Smyslow, J. Ehlvest, A.
Sztor, I. Jusztin, S. Igutian,
A. Chalfin, A. Drejew oraz R.
Waganian.

Po 3 rundach na prowadzeniu
znajduje się Jugosłowianin P.
Nikolic.

Inf. w i TASS

Redaktor
Zbigniew BALCEWICZ

KURIER
Wileński

Adres redakcji:
232019, m. Wilno
al. Kosmonautów 60.

Telefony: redaktor — 42-78-61;
zastępcy redaktora — 42-78-64,
42-78-48; dział listów — 42-75-76,
42-68-85; redakcja nocna —
42-13-81; ogłoszenia — 42-98-22.
Druk offsetowy, 1 arkusz dru-
karski.
Drukarnia litewska przed-
siębiorstwa wydawniczego „Spau-
da”
Indeks 67218
Nakład 56000 egz.
Zam. 1525